

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum pertinacia opponatur perseuerantię.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

delectationum, cœcludens quod ex his proprie, hoc est, principia littera aliquis dicitur molles secundum Philosopherum, quod est verum. Cum hoc tamen sit, quod etiam ille qui a mediocribus tristis, et aliquibus contristantibus illatis vincitur, sit etiam molles. Dicatum etiam est supra, quod proprie fortitudo est et cetera pericula mortis in bello, & per hoc declaratum est non exclusum, quin secundario sit etiam circa alias mortes sustinendas.

Advenire quoque hic expedit, quod si cuius auctor aliter perseverant, sed magis temperantur.

¶ 3 Præt. Philosophus ibidem dicit

¶ 4 lusius est molles: sed esse im-

moderate lusiu[m] opponitur eu-

trapelia, quæ est virtus circa dele-

cationes ludorum, ut dicitur in

4. Ethic. Ergo molles non op-

ponitur perseverantiae.

¶ 5 SED CONTRA est, quod Philo-

sophus dicit in 7. Ethic. ¶ molli-

opponitur perseverantiae.

Responsum dicendum, quod sicut su-

pra dictum est, ausus perseruantiae

in hoc consistit, quod aliquis non rece-

dit a bono propter diuturnam tol-

rantiæ difficultatem, & laboriosorū,

cui directe uidetur opponi, & ali-

quæ de facili recedat a bono pp al-

iqua difficultia, quæ sustinere non po-

test: & hoc pertinet ad rōnē mol-

litiæ. Nam molles dicitur, quod facile

cedit tangentia. Non aut indicatur

aliquid molle ex hoc, & cedit for-

titer impellenti, nā & parietes ce-

dunt machina percutiuntur: & ideo

non reputat alius molles, si cedat

aliquibus valde grauitate impelle-

tur. Unde Philos. dicit in 7. Ethic. ¶

¶ si quis a fortib. & superexcellen-

tib. delectationib. vincitur, uel tri-

stutis, non est admirabile, sed con-

donabile, si contrarietatem. Manife-

sttu est aut, & grauius impellit me-

tus pectori, & expeditus delecta-

tionum.

¶ Tertium dubium

ex eodem est circa

responsum ad se-

ta magnani cœdum. Hæc, inquit

mitas i duo solutio-

nem, non mihi pla-

cer, tum quia si deli-

ctia est quædam mol-

lities, ergo non es-

habet illas diueras

connotaciones, quas

dicit Thomas, tum

quia ex nominibus

ipſis uideat opposi-

tum, & proprie deli-

tiosus est, qui non potest sufferre absentiæ delectationum. Tertio,

quia omnis delicia periret ad interperantiam, ac per hoc si est

quædam molles, perirebant ad interperantiam, ergo molles

non est totaliter opposita perseverantiae.

¶ Quartum dubium

est circa responsum ad tertium. Hæc,

inquit, responsum non uideat mihi confusa dictus eiudem do-

ctoris. Arguo enim sic. Appetere remissionem secundum quod

huiusmodi, aut est delectabile, aut carens labore. Si primum, er-

go lusius ut appetens remissionem, non est dicendum molles,

sed incontinentis, quia propter delectationem deserit bonum. Si

secundum, ergo molles non est universali[er] circa tristitia

ex defectu delectationis, cuius oppositum determinat idem do-

ctor. Paret consequentia, quia lusius ut appetit remissionem, fu-

git labore contristantem & molestantem.

¶ Ad objecta secundi dubij dicitur, q[uod] legem
tellestis non inferit, q[uod] arguit inter-
no posse tamquam delectationibus quibuslibet
tristis sum ut reges Scytharum, ut propositum
nisi, ut mulieres, non est unius, et uerae cœpimus
nisi, quasi cedens debili momentu.

¶ Ad PRIMUM ergo dicendum, q[uod] prædicta molles causatur du-
pliciter. Vno modo, ex confusione. Cum enim aliquis confuse-
tur est voluptatibus frivis, difficultas
potest earum absentiam sustinere. Alio modo, ex naturali dispropor-
tione, q[uod] videbitur habet animi nati-
vitas, & constantem pp fragilitate &
plexionis; & hoc modo copiarum
feminæ ad masculos, ut Philos. dicit
in 7. Ethic. * & ideo illi qui in
liberia patiuntur, molles dicuntur
quasi mulieribus effecti.

¶ Ad SECUNDUM dicendum, q[uod] uoluptati corporal[is] oportunita-
bor, & ideo res labiorum tantum
impedient voluptates. Delicti
auctiuncuntur, qui non possunt si-
stineat aliquos labores, nec aliud
quod uoluptate diminuat. Vide
de cœpit Deut. 28. Tenera mulier,
& delicata, q[uod] sibi terrena ingredi-
non ualebat, nec pedis usus fit
pp molles, & ideo deliciæ molles
quædam est. Sed molles p[ro]p[ter]e
prædicti defectu delectationis, &
deficit aut causam impedient de-
lectationis, pura, labore, uel
quid huiusmodi.

¶ Ad TERTIUM dicendum, q[uod] in ludo duo est considerare. Vno
quidem modo delectationem, &
sic inordinate lusius opponitur
perpetravit. Alio modo, in ludo
consideratur quedam remissio, q[uod]
sive quies, sive opponitur labo-
re, & ideo sicut non posse sustinere
laboria pertinet ad molles,
ita etiam nimis appetere remis-
sionem, uel quancumque
nem ludi, uel quancumque
quam quietem.

ARTICULUS II.

Vtrum perititia opponatur
perseverantiae.

¶ Ad SECUNDUM sic procedatur K
A Videatur, quod penitencia
Em vero dicitur, q[uod] male exponit dolia. At
prædicta, q[uod] eis delicia spectat ad interperantiam.
¶ Ad quartum dubium dicitur, quod appetere remis-
sionem, ut appetere negationem labores. Et quod
molles, fugit labore contrariantur, & conser-
vatur. Et cum dicunt, quod auctor exponit
ut patet ex supra dictis, & ex hac ratione
non posse sustinere labore, pertinet ad molles.

¶ Super Quæstiōnē 13. Auctor dicit
IN art. a. eiudem q. 13. dubium est
in quest. de perititia, arguit quod de-

mis alij dicitur ciuidem Tho. Nam secundum eum non omnis persitens in sententia fm quod oportet, est perseuerans, sed ille tam qui persit non obstante molesta diuturnitate. Si ergo pertinacia directe opponitur perseuerantia, oportet quod nimis persit contra diuturnitatis molestiam, sed secundum

non opponatur perseuerantia. Dicit n. Greg. 31. Moral. * qd pertinacia oritur ex inani gloria; sed ina nisi gloria non opponitur perseuerantia, sed magis magnanimitati, vt supra dictum est. † ergo pertinacia non opponitur perseuerantia.

¶ 2. Præt. Si opponitur perseuerantia, aut opponitur ei per excessum, aut per defectum: sed nō opponitur ei per excessum: quia etiā pertinax cedit aliqui delectationi, & tristitia, quia ut dicit Phil. in 7. Ethic. * Gaudent vinctes, & tristantur si sententia eorum infirma appareat: si autem per defectum, erit idem quod molitiae, quod pater est falsum. nullo ergo modo pertinacia opponitur perseuerantia.

¶ 3. Præt. Sicut perseuerans persit in bono contra tristitia, ita continens, & temperans contra delectationes, & fortis contra timores, & manuetus contra iras: sed pertinax dicitur aliquis ex eo quod nimis in aliquo persit. ergo pertinacia accepta ab Ido. & Thomas non opponitur perseuerantia. Quarto, quia pertinax, vt de loquuntur Tao, immancementer sententia properat delectationem. Propter delectationem, ergo non opponitur perseuerantia. sed cum perseuerantia irobatur, & alium, qui pertinax, immancementer sententia properat delectationem. Propter delectationem, ergo non opponitur perseuerantia.

RESON. Dicendum, qd sicut Isto dicit in lib. Fty. * pertinax dicitur pertinacia ad perseuerantia, sicut superfluo ad religionem, sed superfluo opponitur religioni, vt supra dictum est. * ergo & pertinacia perseuerantie.

D QVÆSTIO CXXXIX.
De dono fortitudinis, in duos articulos divisâ.

DEINDE considerandum est de dono, quod resipendet fortitudini, qd est fortitudinis donum. Et circa hoc quartuntur duo. Primo, Vrum fortitudo sit donum.

A fiftens non est perseuerans secundum authorem. Alio modo, ex principali intentione, & sic persitens est perseuerans: quoniam sic persitens intendens, directe intentum tam diu infestare, quam oportet. Hoc enim importat ly persitens, sicut perungulare est usque ad finem vigilare. Unde cu dicitur, quod actus perseuerantie est pñstere in sententia cu executione, nō oportet ad dare contra molestias diuturnitatis, qm ipsum persitens hoc importat. s. qd si est directe intenti, sicut per molestatas causas à diuturnitate.

B Et cu ex hoc inferit: ergo pertinacia perseuerantia oportet, nisi nimis pñstare cora diuturnitatis molestias, negat sequela: sed sufficit, qd nimis ex intentione persitens in sententia videatur, hoc accidat: sicut sufficit ad interpretationem qd excedat in delectationibus raptus, yndictus, ad hoc veniat, puta, ex avaritia, vt mercetrix, vel ex vindicta, vt occisor, &c. Et rō est, quia ad positionem viri alicuius nō requiritur, qd principali in re hō sit diuturni à medio apriori: sed factum est, qd ipsum vitium ex propria natura sit primò receperū, à medio proprio viratus. Mediū aut ī pñsterautiā dicitur est, est pñstere in sententia. Pertinax aut ex intentione excessit hoc, qm immancementer sententia, qd non oportet, vel cui nō oportet. Hoc aut est recedere à pñsterautiā fm qd oportet sue molestie diuturnitatis faciat huc recessum, sicut nō. Et similiter mollis est videatur, quis ex intentione non persit in sententia clauditur diuturnitas. Et per hoc patet risus ad secundum dicendo qd recessus a persitentia includit recessum a diuturnitate fm qd oportet, & per hoc patet risus ad 3. Aliud est, n. loqui de recessu viri à medio, & aliud de recessu operantis viri, qm causa mouens viciousum pōt est multib[us] & nō tollit natura viri. Pertinax n. est, qui nimis ex intentione persit videatur ille homo mouetur ad immancementer sententia qd, vel cui nō oportet. Ad quartū d cum authore, qd pertinax ex parte delectationis appetit et similiſ incontinenti, vt Aris. dicit fm tñ id qd directe intendit. similiſ incontinenti, qd persit in sententia, oportet perseuerantie, & secundum fm oportet magnanimitati, pro quanto est inanis gloria.

¶ Super Questionem cuiusdam triplex in manuam. & censimam quadragesimam.

I N q. 139. & 140. de dono, & pcepto fortitudinis nihil occurrit scribendum, nisi qd aduersitas donum fortitudinis ne arctari

Secunda Secunda S. Thomæ.

TT

ad